

Objectius:

Resulta força evident que ciutats com ara Londres, Berlín o París han estat —o són— capitals gairebé indiscutibles d'Europa, en algun moment, i per raons molt clares. Però la idea d'Europa no s'escriu només des dels grans centres de poder econòmic o polític, sinó que es troba en totes i cadascuna de les seves geografies culturals. Quan aquestes geografies es perceben des de la perspectiva de la literatura, emergeix un altre mapa d'Europa en què hi ha ciutats on la literatura hi ha fet una contribució insubstituïble. Aquest curs vol documentar i reflexionar sobre el paper de ciutats que, des de situacions de complexitat de vegades semblant, però sovint molt més marcada, que la de Barcelona, aporten un llegat de preguntes sobre Europa que convé tenir present per pensar també la nostra ciutat, en tant que ciutat amb una clara vocació europeïsta.

Aquesta edició del Curs Ciutats per a pensar Europa reflexionarà sobre la relació entre literatura, ciutat i idea d'Europa a partir de vuit casos concrets: Weimar, Lviv, Cracòvia, Lisboa, Belgrad, Sarajevo, Sant Petersburg, i Barcelona.

Activitat acadèmica extraordinària

Possible conferència de Claudio Magris

(Pendent de confirmació)

Continguts:

Història comparada de les ciutats: perspectiva des de Barcelona

Professorat: Maria Patricio Mulero

Weimar

Professorat: Teresa Rosell

Belgrad

Professorat: Borja Bagunyà

Sarajevo

Professorat: Borja Bagunyà

Sant Petersburg

Professorat: Tomàs Meinhardt

Lisboa

Professorat: Bernat Padró

Lviv

Professorat: Àlex Matas

Cracòvia

Professorat: Àlex Matas

Avaluació

Presentació d'una monografia sobre algun dels aspectes desenvolupats en el mòdul.

Activitats docents i acadèmiques

Activitat acadèmica docent

Història comparada de les ciutats: perspectiva des de Barcelona

Professorat: Maria Patricio Mulero

Introducció a la moderna teoria de la ciutat, amb especial atenció a la dimensió literària i crítica de la constitució de l'espai públic. Anàlisi dels processos que constitueixen la modernitat urbana, tant en el seu aspecte material, històric, polític i filosòfic, com en la seva articulació immaterial i simbòlica, amb la literatura i les arts. Història intel·lectual de les ciutats i de la idea de capital cultural vinculat a les grans ciutats europees, amb especial atenció a la idea de capitalitat cultural de Barcelona.

Weimar

Professorat: Teresa Rosell

Estudi d'un dels bressols de la cultura germànica i europea, Weimar, una petita ciutat que va esdevenir centre de pensament durant la fi del segle XVIII i començaments del segle XIX —Herder, Schiller, Goethe,...—. El seu model de centre cultural serà fonamental per entendre la tensió entre França i Alemanya, que tenia en París el model dominant a Europa de capitalitat cultural fins aleshores. Weimar, però, també és una vila situada a escassos kilòmetres d'un dels camps de concentració i extermini del nazisme.

Sant Petersburg

Professorat: Tomàs Meinhardt

Considerada com una de les cruïlles de la identitat cultural europea, però capital simbòlica russa, a l'ombra actualment de Moscou, la seva història sintetitza la convulsa història europea dels darrers tres segles, tot començant pel seu estranyíssim origen urbà, passant per la seva relació amb els *expatriats* francesos del 79, fins arribar als canvis de nom al llarg del segle XX o l'*habitació i mitja* en què va començar a escriure Joseph Brodsky.

Tan pel que fa a la literatura russa, com per la resta de les literatures occidentals, les *Memòries del Subsòl* de Sant Petersburg són una clau per a entendre —sense eufemismes, i amb moments de gran literatura—, la història subterrània d'Europa.

Cracòvia

Professorat: Àlex Matas

El centre històric de Cracòvia, segons les seves diverses remodelacions, il·lustra la complexitat històrica i cultural d'un país cruïlla, Polònia, que ha patit la influència agressiva

dels Imperis del seu entorn geogràfic d'Àustria, Prússia i Rússia. Cracòvia, a més, és una ciutat cabdal per entendre els fenòmens més transcendents de la història europea del segle XX. D'una banda, és una ciutat propera a Auschwitz, rellevant pels interessos ideològics del nazisme respecte a l'Europa Central i de l'est. D'altra banda, acull Nowa Huta, una ciutat de nova planta soviètica, exemple màxim dels interessos urbanístics pel comunisme.

Lviv

Professorat: Àlex Matas

La ciutat ucraïnesa de Lviv és al centre de la tradicional regió transfronterera de Galitzia, una zona del centre d'Europa on tradicionalment hi ha hagut una forta presència de la cultura jueva, avui situada entre els territoris de Polònia, Ucraïna, Romania i Eslovàquia. La ciutat de Lviv i Galitzia en general, sobre la que han escrit autors europeus tan rellevants com Bruno Schulz o Adam Zagajewski, roman avui com un exemple de la difícil preservació de la memòria jueva del continent. Les successives intervencions en el territori de les invasions poloneses, alemanyes, soviètiques o del mateix nacionalisme ucraïnès han contribuït a l'oblit d'una part cabdal de la història d'Europa.

Lisboa

Professorat: Bernat Padró

Lisboa, capital perifèrica, constitueix un eix problemàtic a l'hora de pensar Europa: el seu passat colonial traça vincles amb Amèrica i Àfrica en el marc de la lusofonia, alhora que la pregunta per l'encaix de Portugal a Europa exigeix una reflexió prèvia sobre el seu encaix a la Península Ibèrica. L'iberisme portuguès, defensat fonamentalment per escriptors, en ocasions com a forma d'antieuropeisme, ha concebut la península com a espai de diàleg entre les seves cultures. La sessió abordarà aquestes qüestions, partint de les *Conferências Democráticas do Casino* (1871), organitzades pel poeta Antero de Quental i amb la participació, entre d'altres, d'Eça de Queirós, que van constituir una reflexió sobre la necessitat d'uropeitzar el país; per arribar al cosmopolitisme paradoxal de Fernando Pessoa.

Belgrad-Sarajevo

Professorat: Borja Bagunyà

Estudi d'una de les ciutats més representatives, en la seva complexitat política, religiosa i literària, de l'Europa de l'Est, escenari d'episodis definitoris de la història contemporània — des de l'assassinat de Francesc Ferran d'Àustria fins al setge sagnant de la Guerra de Bòsnia, als anys noranta— i espai privilegiat per a pensar l'Europa dels Balcans. Aquest seminari analitzarà l'evolució dels camps intel·lectual i literari en l'era comunista, el període anterior a la Guerra de Bòsnia i la situació posterior al conflicte, en què l'eclosió de la religió, la pregunta per la identitat nacional i el debat sobre la tradició literària han jugat —i juguen— un paper fonamental.

Ciutats per a pensar Europa

Calendari i horari

Inici curs: 3 de maig de 2018

Final del curs: 2 de juny de 2018

Seu: [MUHBA Vil·la Joana](#)

Maig

Dimecres	Dijous	Divendres
2	3 17:00-19:00 Curs Monogràfic Ciutats per a pensar Europa (Teoria/Maria Patrício)	4 17:00-19:00 Curs Monogràfic Ciutats per a pensar Europa (Teoria/Maria Patrício)
9	10 17:00-19:00 Curs Monogràfic Ciutats per a pensar Europa (Weimar)	11 17:00-19:00 Curs Monogràfic Ciutats per a pensar Europa (Teoria/Maria Patrício)
16	17 17:00-19:00 Curs Monogràfic Ciutats per a pensar Europa (Lviv) 19:00-21:00 Ciutats per a pensar Europa (Belgrad-Sarajevo)	18 17:00-19:00 Curs Monogràfic Ciutats per a pensar Europa (Cracòvia) 19:00-21:00 Ciutats per a pensar Europa (Belgrad-Sarajevo)
30	31 17:00-19:00 Curs Monogràfic Ciutats per a pensar Europa (Sant Petersburg) 19:00-21:00 Ciutats per a pensar Europa (Lisboa)	→ Dissabte 2 Juny CPE / M6 10:00-14:00 Seminari obert Barcelona-Buenos Aires

